

Evaluatie HB-ondersteuningsvoorzieningen 2019, 2020, 2021, 2022

PASSEND ONDERWIJS

Postbus 1345 8801 GA Arnhem www.knoop.nl

**IN HOEVEEL MATEN
IS DAT
VERKRIJGBAAR**

Loesje

Zwaag, September 2022

Inleiding

Sinds schooljaar 2018-2019 worden vanuit het samenwerkingsverband vier regionale ondersteuningsvoorzieningen voor hoogbegaafde leerlingen aangeboden. In deze voorzieningen krijgen circa 64 hoogbegaafde leerlingen van diverse basisscholen één schooldag per week een speciaal onderwijsaanbod, waarbij focus ligt op het ontwikkelen van leer- en levensvaardigheden. In een setting met peers en gespecialiseerde leerkrachten wordt gewerkt aan het verstevigen van zelfbeeld, zelfvertrouwen, doorzettingsvermogen, veerkracht en leerattitude.

Jaarlijks voeren wij een evaluerend onderzoek uit onder de scholen en ouders van deelnemende leerlingen. Zo meten wij de tevredenheid over ons aanbod en krijgen we inzicht in effecten voor leerlingen en scholen. In de jaren 2020 en 2021 is de evaluatie wel uitgevoerd, maar is hierover niet gerapporteerd. De resultaten zijn in deze jaren intern besproken en waar relevant betrokken bij kwaliteitsbeleid.

In deze rapportage is cijfermatige informatie opgenomen over de afgelopen vier jaren. De opmerkingen en aanbevelingen zijn omwille van privacy overwegingen niet opgenomen, maar worden intern besproken en betrokken bij het verder verbeteren van de kwaliteit van de HB ondersteuningsvoorzieningen.

Wij danken de scholen en ouders die aan het onderzoek hebben meegewerkt hartelijk voor hun bijdrage. Met deze waardevolle informatie kunnen wij onze kwaliteit behouden én verstevigen!

Met vriendelijke groet,

Anna Lont-Zuidema
Projectleider hoogbegaafdheid en coördinator HB ondersteuningsvoorzieningen
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs West-Friesland.

Deelnemers

Aantal respondenten scholen

2019: n=11

2020: n=9

2021: n=7

2022: n=19

Aantal respondenten ouders

2019 : n=10

2020 : n=32

2021: n=19

2022: n=17

Inhoud

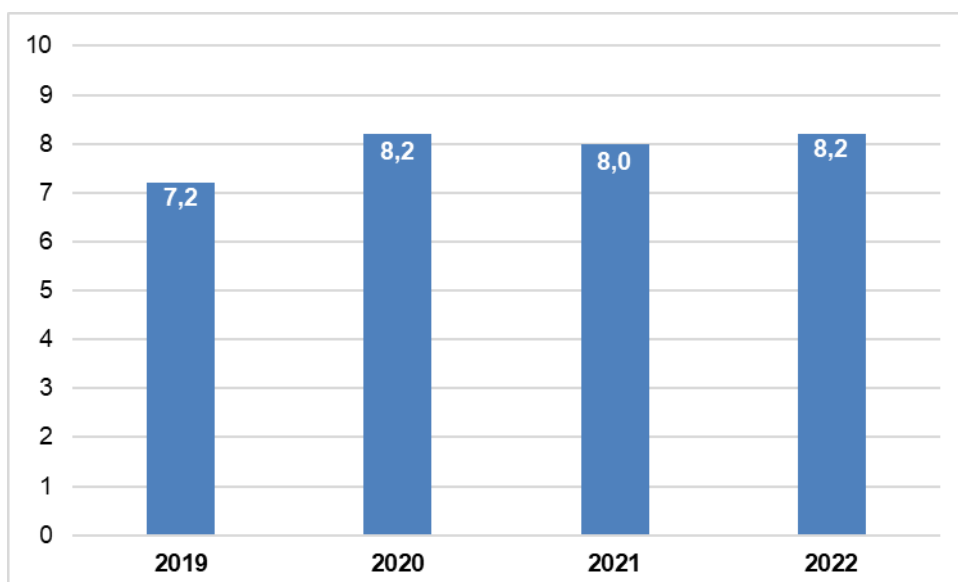
Inleiding	2
Deelnemers.....	2
Hoofdstuk 1 : Resultaten scholen.....	4
Waardering HB ondersteuningsvoorzieningen	4
HGW uitgangspunten.....	6
Relatie versnellen en aanbod HB ondersteuningsvoorzieningen.....	7
Effecten op leerling en school	8
Hoofdstuk 2 : Resultaten ouders/verzorgers*	10
Duur deelname	10
Waardering HB ondersteuningsvoorzieningen	11
HGW uitgangspunten.....	15
Passende onderwijsoplossing?	16
Hoofdstuk 3: Samenvattende conclusie	17

Hoofdstuk 1 : Resultaten scholen

Waardering HB ondersteuningsvoorzieningen

De scholen waarderen de HB ondersteuningsvoorzieningen gemiddeld met een 8,2. Dit is een stijging ten opzichte van het vorige schooljaar.

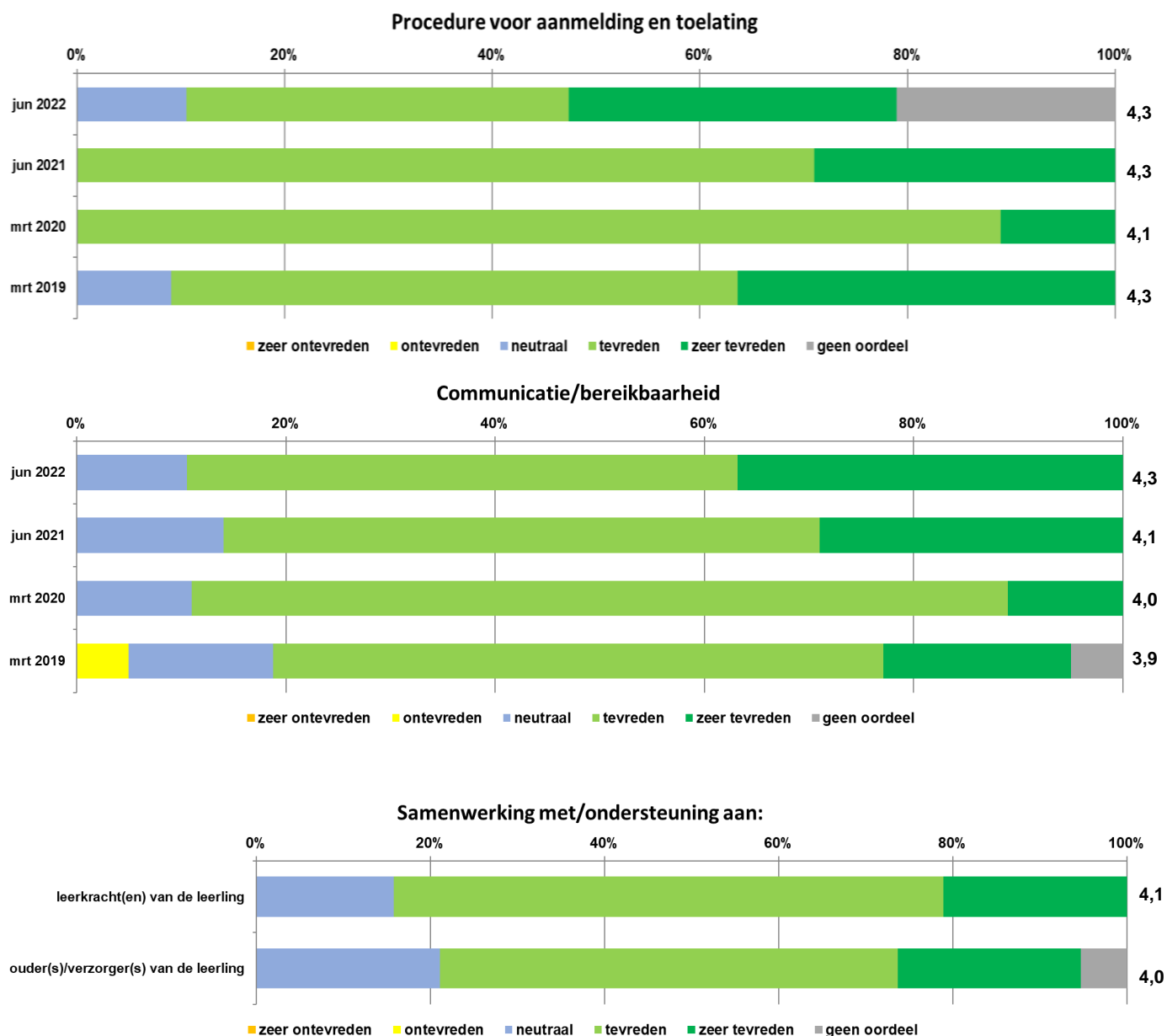
Wat is uw algemene waardering van de HB ondersteuningsvoorziening ?

Schaalvraag 1-10: 1: zeer ontevreden - 10: zeer tevreden.

Hoe waardeert u de HB ondersteuningsvoorziening t.a.v. de volgende aspecten?

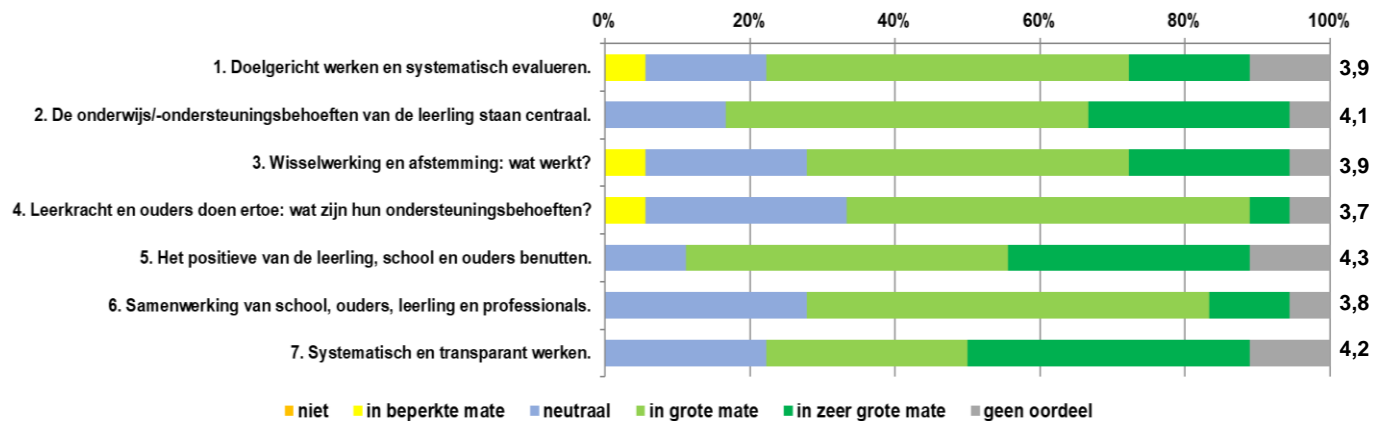
De aanmeldprocedure en de communicatie en bereikbaarheid van(uit) de voorzieningen worden gewaardeerd met gemiddeld een 4,3 op een vijfpuntschaal. Ten aanzien van de aanmeldprocedure is dit een stabiel hoge waardering. De waardering voor de communicatie en bereikbaarheid van de voorzieningen is de afgelopen jaren toegenomen. Met betrekking tot de samenwerking met de leerkrachten en ouders hebben we alleen cijfers voor 2022. De samenwerking met de leerkrachten wordt met gemiddeld een 4,1 net iets beter gewaardeerd dan de samenwerking met de ouders (4,0).

Achter de antwoordverdeling staat het gemiddelde waarbij zeer ontevreden = 1 t/m zeer tevreden =5. Geen oordeel is niet in het gemiddelde meegenomen.

HGW uitgangspunten

In het ondersteuningsplan 2022-2026 worden de 7 uitgangspunten van handelingsgericht werken genoemd als fundament van de ondersteuning. Aan de scholen is gevraagd in hoeverre deze uitgangspunten worden herkend bij (het aanbod van) de HB-ondersteuningsvoorzieningen.

De uitgangspunten 'het benutten van positieve aspecten van de leerling, school en ouders', 'systemisch en transparant werken' en 'de onderwijs-/ondersteuningsbehoeften van de leerling staan centraal' worden het duidelijkst herkend in de werkwijze en het aanbod van de HB-ondersteuningsvoorzieningen. Focus op ondersteuningsbehoeften van leerkracht en ouders wordt in wat beperktere mate herkend.

Leerlingen worden vanuit het OT aangemeld bij de HB-ondersteuningsvoorziening met persoonlijke leerdoelen. De HB-ondersteuningsvoorziening streeft ernaar twee keer per jaar een voortgangs- en evaluatiegesprek te voeren over elke leerling waarbij ten minste één afgevaardigde vanuit de school (Intern begeleider, leerkracht of anders) en één ouder aanwezig is. In deze gesprekken wordt de ontwikkeling van de leerling, specifiek ten aanzien van diens persoonlijke leerdoelen, besproken en de aanpak eventueel verder bijgesteld.

We stelden de vraag in hoeverre deze aanpak wordt toegepast/herkend. Het merendeel van de scholen ervaart dit in grote of zeer grote mate. Minder dan twintig procent van de scholen geeft aan dat dit niet of in beperkte mate wordt toegepast.

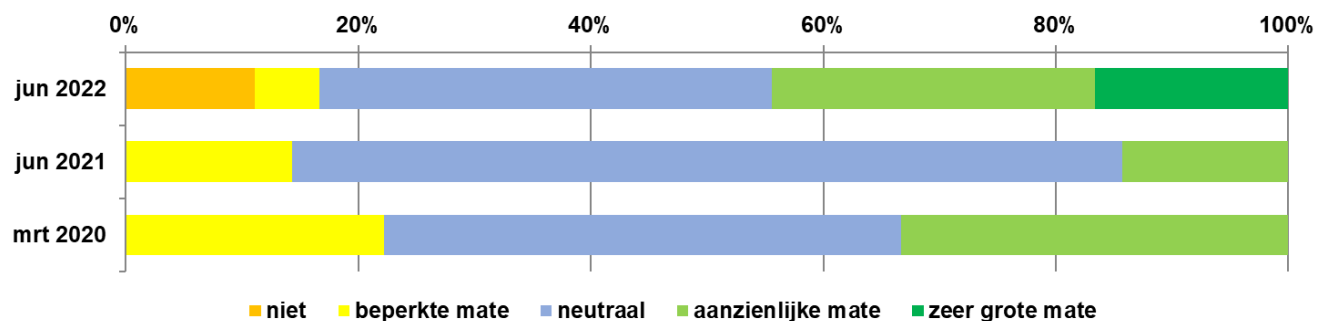

Relatie versnellen en aanbod HB ondersteuningsvoorzieningen

Als samenwerkingsverband hebben wij als doelstelling een passend onderwijs- en ondersteuningsaanbod voor (hoog)begaafde leerlingen te bieden, waarmee wordt voorkomen dat zij bij gebrek aan passende oplossingen de basisschool versneld doorlopen en op zeer jonge leeftijd bij het voortgezet onderwijs worden aangemeld. (NB: versnellen kan een effectieve onderwijsinterventie zijn voor een hoogbegaafde leerling, mits goed onderbouwd en niet ingezet bij gebrek aan alternatieve oplossingen). Wij zijn benieuwd in hoeverre de HB ondersteuningsvoorziening bijdraagt aan een passende oplossing voor deelnemende leerling(en) en in hoeverre (verder) versnellen voor deze leerling(en) door deelname wordt voorkomen.

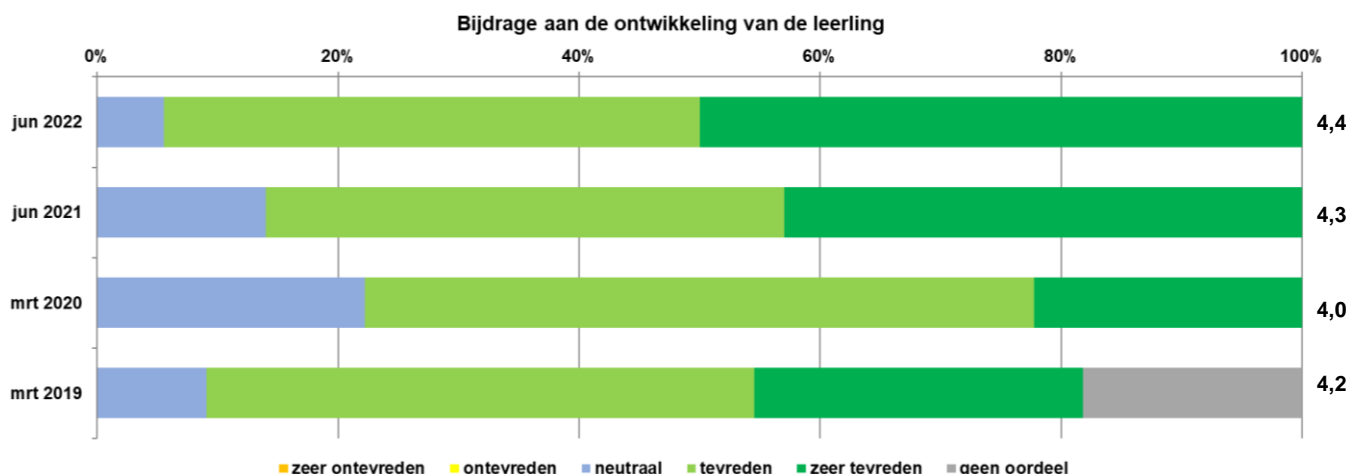
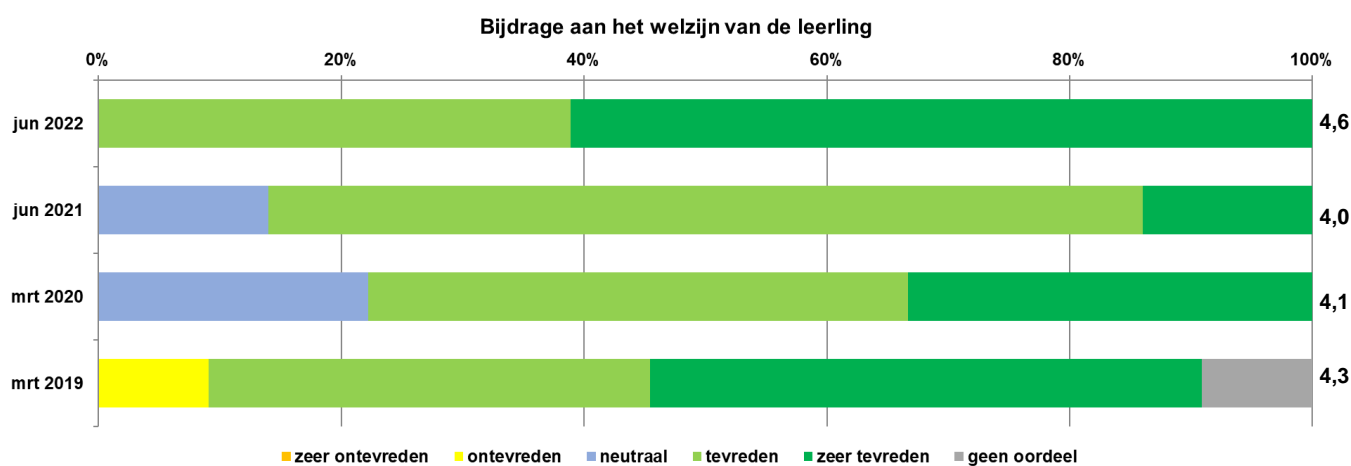
Bijna vijftig procent van de scholen geeft aan dat (vaker) versnellen wordt voorkomen door deelname aan de HB ondersteuningsvoorziening. Dit is een ruime stijging ten opzichte van het vorige jaar. De scholen die neutraal of ontkennend reageren op deze vraag, benoemen geregeld dat een leerling van hun school wel is versneld en dat er niet altijd een relatie bestaat tussen een versnelling en deelname aan de HB ondersteuningsvoorziening. Soms zijn beiden nodig om een passend onderwijsaanbod te creëren. Wel geeft een respondent aan dat de voorziening voorkomt dat een leerling meer dan 1 jaar versneld.

In hoeverre wordt (vaker) versnellen voorkomen door deelname aan de HB-ondersteuningsvoorziening?

Effecten op leerling en school

Deelname aan de HB ondersteuningsvoorziening blijkt in hoge mate bij te dragen aan het welzijn en de ontwikkeling van leerlingen. Scholen zijn tevreden of zeer tevreden over deze effecten en deze tevredenheid is gemiddeld hoger dan het voorgaande jaar. Tevredenheid over de bijdrage van(uit) de HB ondersteuningsvoorzieningen aan de professionalisering van school en leerkracht blijft hier wat bij achter en toont een meer wisselend beeld.

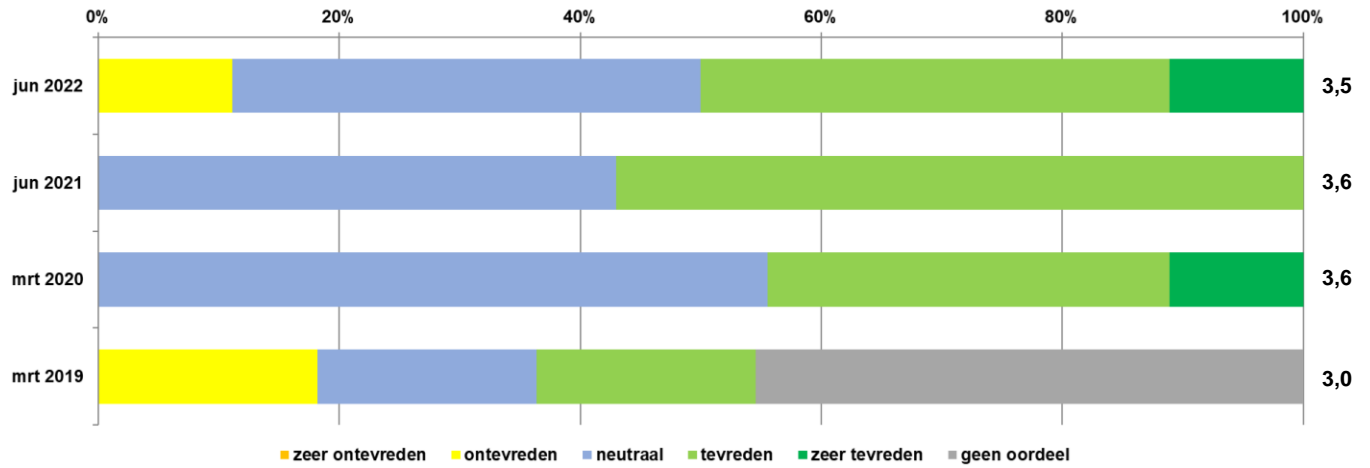
Passend onderwijs

WEST-FRIESLAND

Passend onderwijs West-Friesland

bestaat uit SWV De Westfriese Knoop
& SWV VO West-Friesland

Bijdrage aan de professionalisering van de school/leerkracht(en) van de leerling(en) op het gebied van hoogbegaafdheid en onderwijzen en begeleiden van hoogbegaafde leerlingen

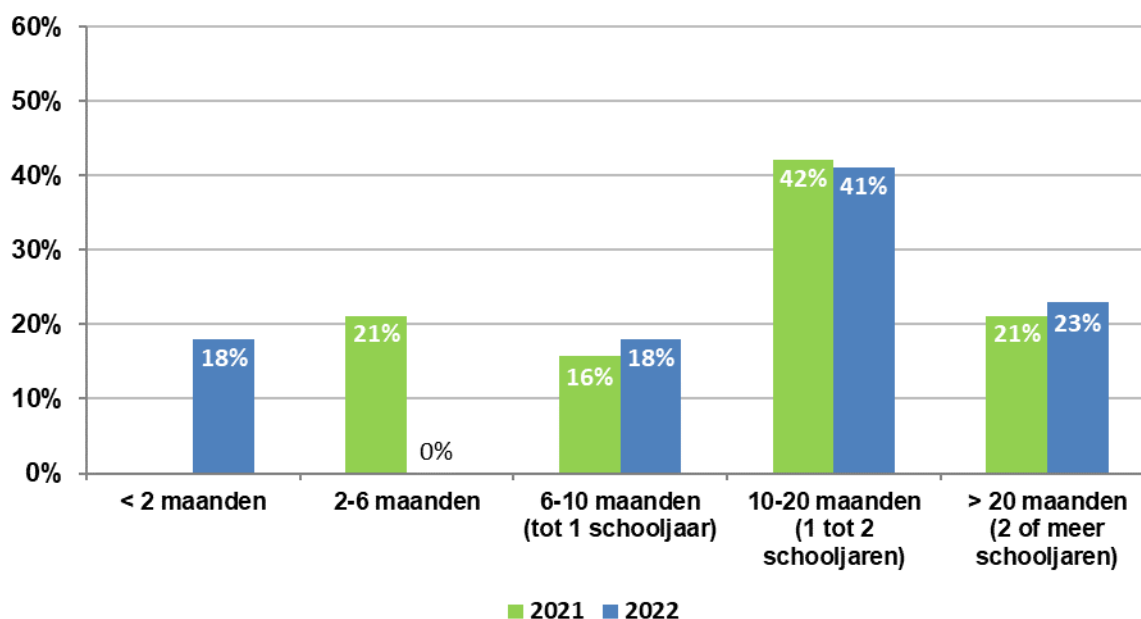
Hoofdstuk 2 : Resultaten ouders/verzorgers*

*Waar wij in de verdere tekst spreken over ouder(s), bedoelen wij ook verzorger(s).

Duur deelname

Het merendeel van de ouders (64%) heeft kinderen die reeds langer dan 10 maanden (1 schooljaar) deelnemen aan een HB ondersteuningsvoorziening. Van deze groep kunnen we aannemen dat zij voldoende ervaring hebben om een goede beoordeling van de HB ondersteuningsvoorzieningen te geven. Achttien procent meldt dat hun kind nog maar net is gestart. Dit heeft ertoe geleid dat op sommige vragen de antwoordoptie 'geen oordeel' is gekozen.

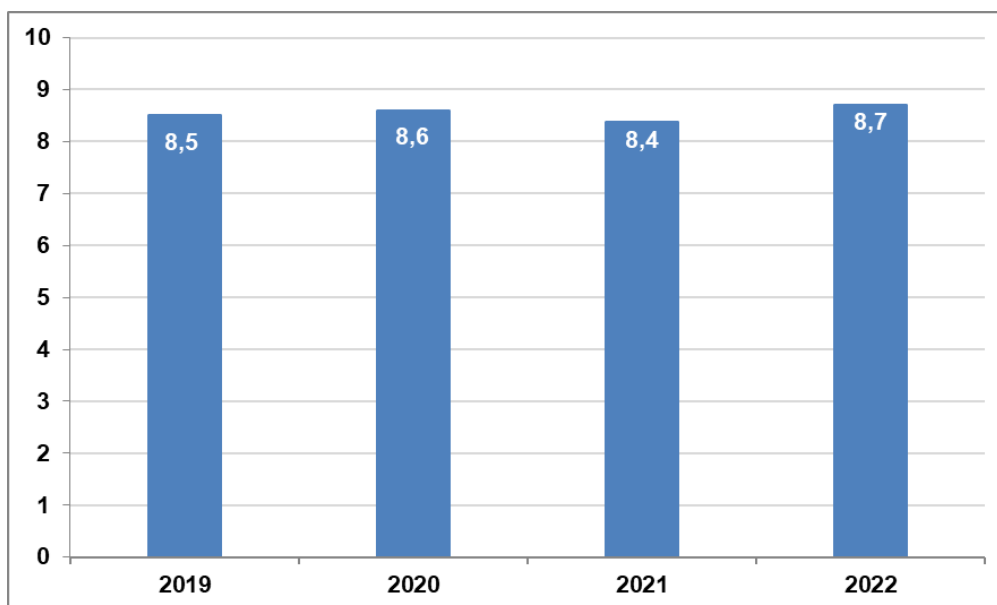
Hoe lang neemt uw kind al deel aan de HB-ondersteuningsvoorziening?

Waardering HB ondersteuningsvoorzieningen

De ouders waarderen de HB ondersteuningsvoorzieningen gemiddeld met een 8,7. Dit is een stijging ten opzichte van het vorige schooljaar.

Wat is uw algemene waardering van de HB ondersteuningsvoorziening ?

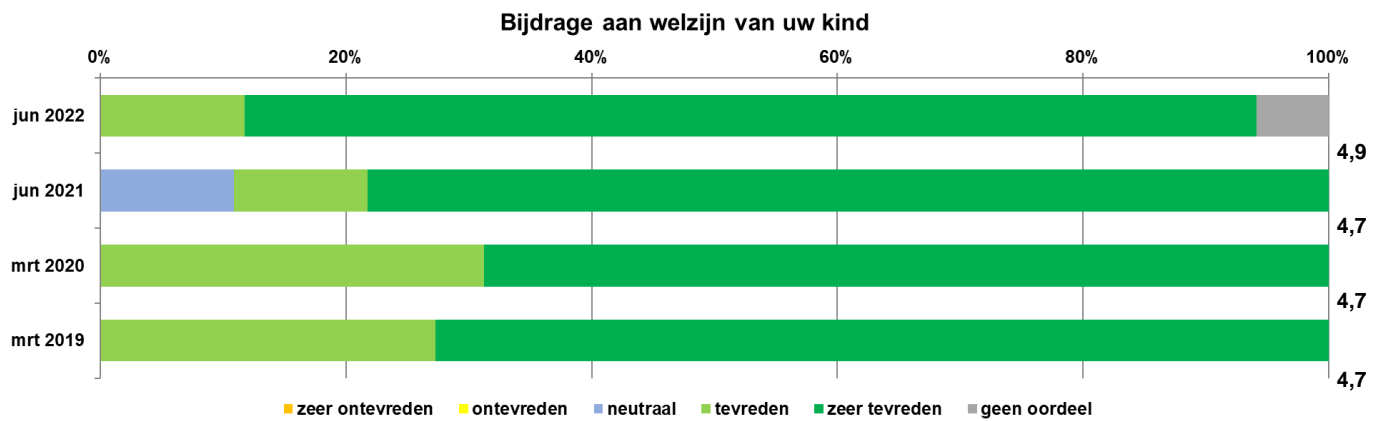
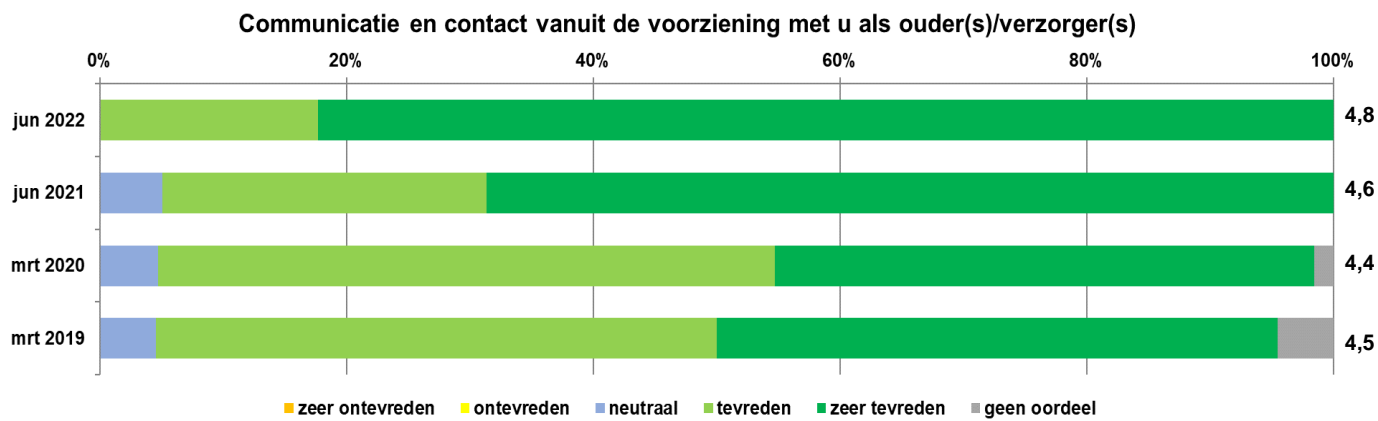
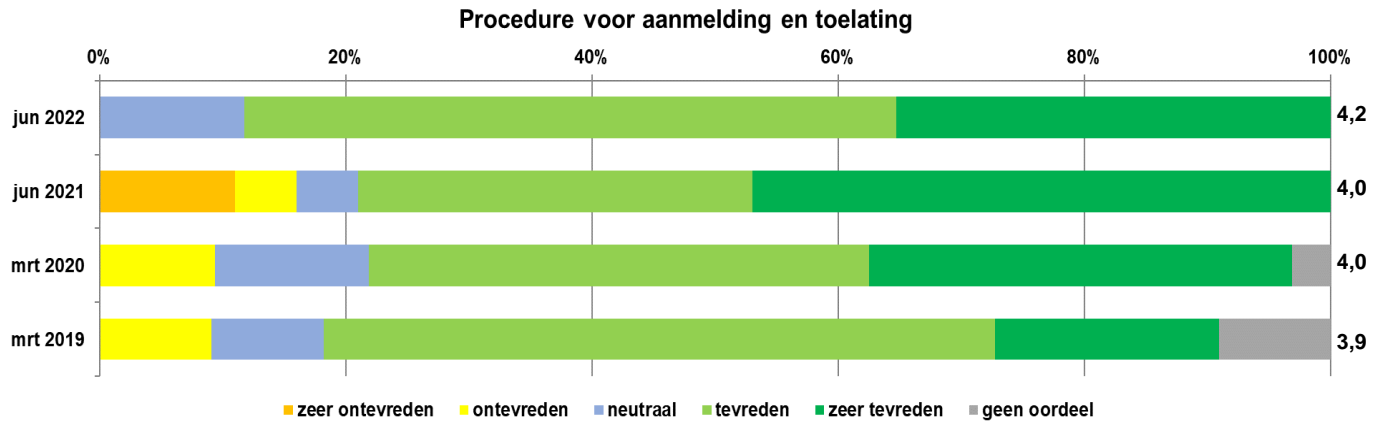

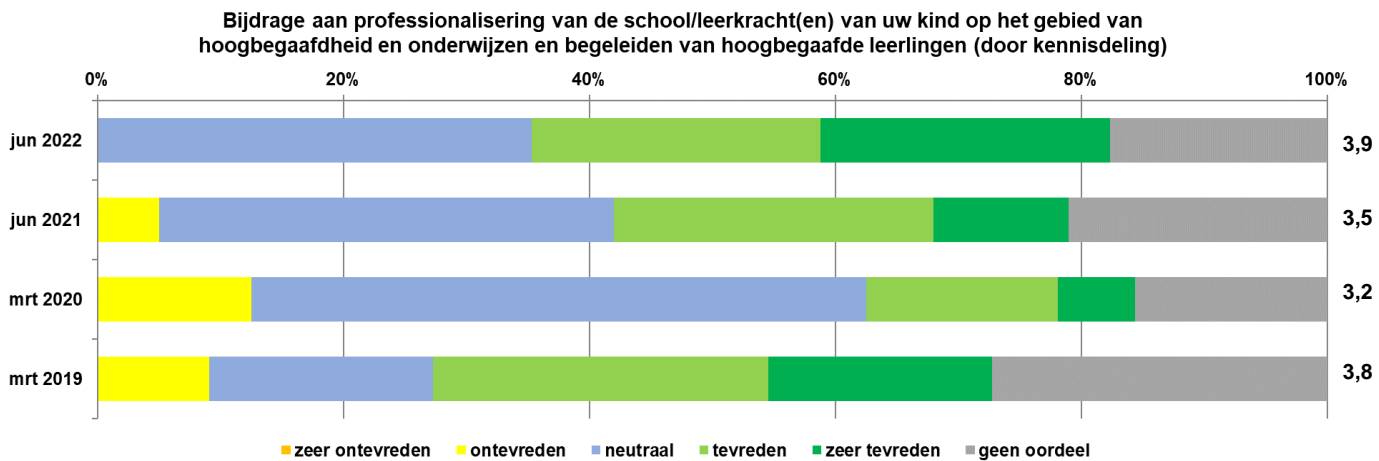
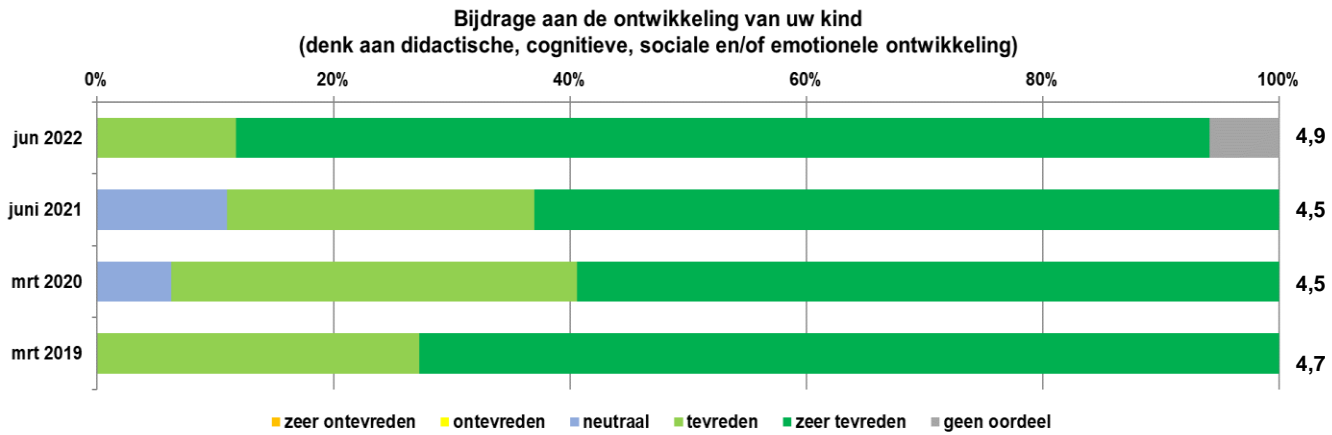
Schaalvraag 1-10: 1: zeer ontevreden - 10: zeer tevreden.

Hoe waardeert u de HB ondersteuningsvoorziening t.a.v. de volgende aspecten.

De aanmeldprocedure wordt door ouders gewaardeerd met gemiddeld een 4,2 op een vijfpuntschaal. Hierin zien wij een doorzettende stijging ten opzichte van eerdere jaren. Hetzelfde geldt voor communicatie en contact vanuit de voorziening; ouders zijn hier allen tevreden of zeer tevreden over. Men is zeer tevreden over de mate waarin deelname aan de HB ondersteuningsvoorziening bijdraagt aan het welzijn en de ontwikkeling van kinderen. Beide aspecten worden met gemiddeld een 4,9 gewaardeerd. Ouders blijken minder goed zicht te hebben op hoe de HB ondersteuningsvoorzieningen bijdragen aan verdere professionalisering van de school en leerkracht van hun kind. De vaker gekozen antwoordopties 'neutraal' of 'geen oordeel' en de beschreven toelichtingen geven hier blijk van. De gemiddelde tevredenheid over dit aspect betreft een 3,9.

Zie volgende pagina voor figuren.

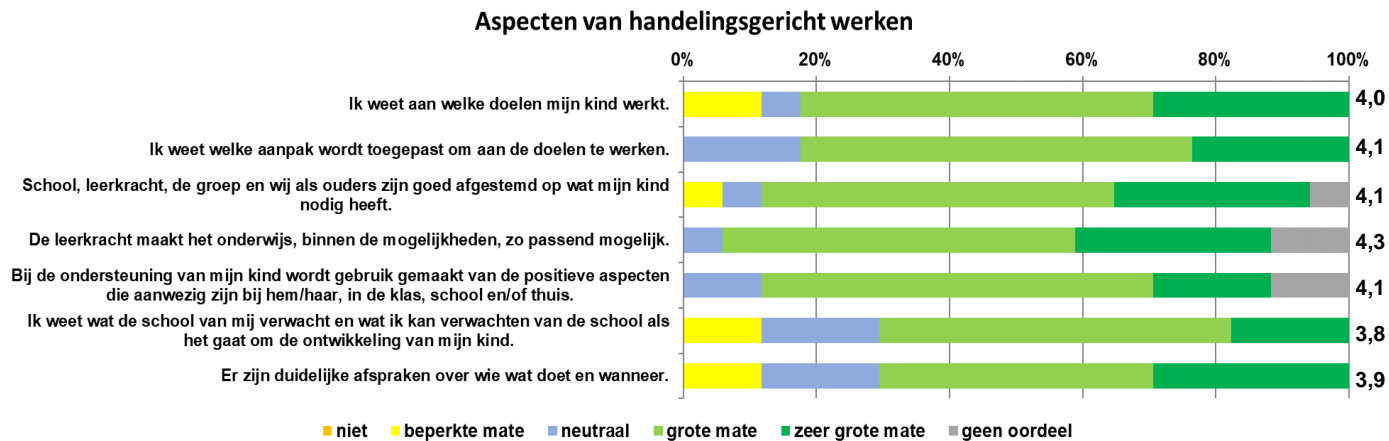

Achter de antwoordverdeling staat het gemiddelde waarbij zeer ontevreden = 1 t/m zeer tevreden =5. Geen oordeel is niet in het gemiddelde meegenomen.

HGW uitgangspunten

In het ondersteuningsplan 2022-2026 worden de 7 uitgangspunten van handelingsgericht werken genoemd als fundament van de ondersteuning. Aan de ouders is gevraagd in hoeverre deze uitgangspunten worden herkend bij (het aanbod van) de HB-ondersteuningsvoorzieningen.

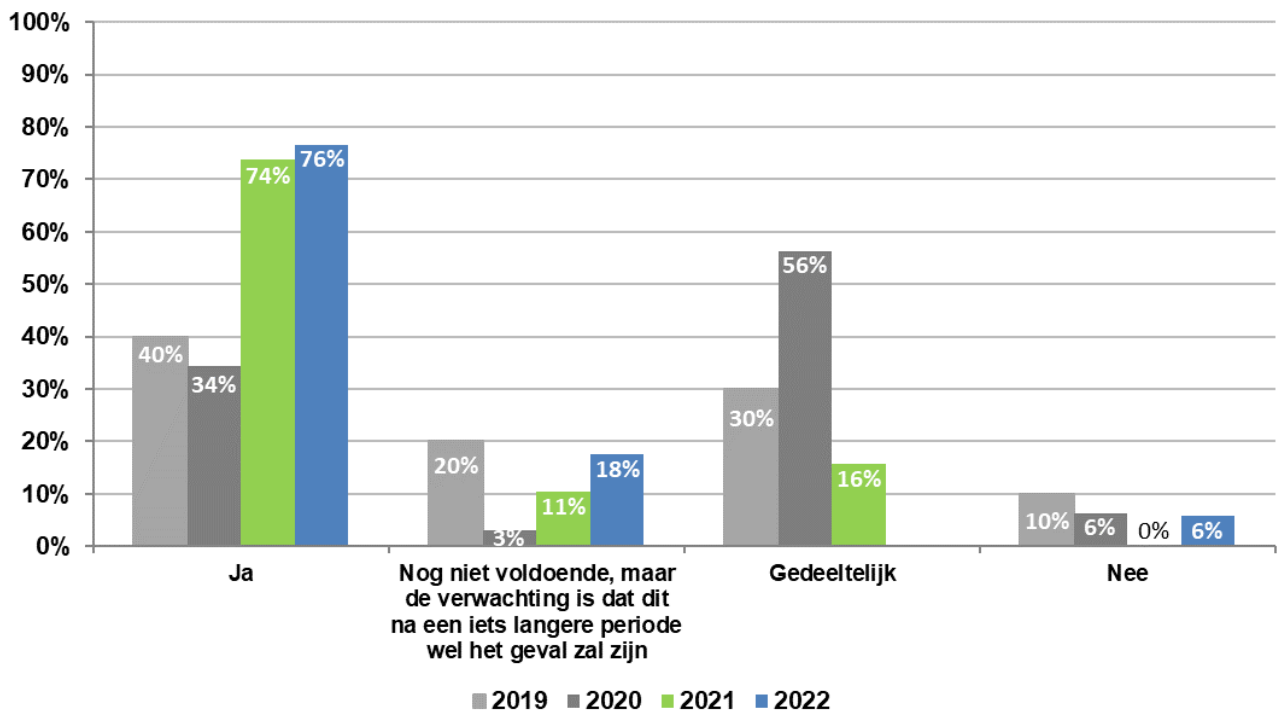

Het uitgangspunt 'de leerkracht maakt het onderwijs, binnen de mogelijkheden, zo passend mogelijk, wordt door ouders het meest duidelijk herkend binnen de werkwijze van de HB ondersteuningsvoorzieningen (4,3), gevolgd door de uitgangspunten 'het benutten van positieve aspecten van de leerling, school en ouders', 'bekendheid met de aanpak waarmee aan bepaalde doelen wordt gewerkt' en 'school, leerkracht, de groep en wij als ouders zijn goed afgestemd op wat mijn kind nodig heeft' (allen gemiddeld 4,1).

Passende onderwijsoplossing?

Op de vraag of er met deelname aan de HB ondersteuningsvoorziening sprake is van een passende onderwijsoplossing c.q. passend onderwijs voor het kind in de huidige situatie, antwoordt meer dan driekwart van de ouders bevestigend (76%). Dit is zeker in vergelijking met de resultaten in 2019 en 2020 een forse toename. Achttien procent van de ouders spreekt de verwachting uit dat na een langere periode van deelname er waarschijnlijk sprake zal zijn van een passend aanbod voor hun kind. Dit percentage komt overeen met het percentage ouders wiens kind nog maar kort (minder dan twee maanden) deelneemt aan de HB ondersteuningsvoorziening. Zes procent van de ouders ervaart geen passende onderwijsoplossing. Uit de opmerkingen kan worden afgeleid dat dit samenhangt met de behoefte aan voltijds HB onderwijs, hetgeen niet beschikbaar is in de regio.

Is er met dit arrangement - deelname aan de HB-ondersteuningsvoorziening - sprake van een passende oplossing/passend onderwijs voor uw kind in de huidige situatie?

Hoofdstuk 3: Samenvattende conclusie

Ouders en scholen van deelnemende leerlingen spreken over het algemeen een hoge waardering uit voor de HB ondersteuningsvoorzieningen. Hierbij is sprake van een toegenomen waardering ten opzichte van het voorgaande jaar.

Deelname aan een HB ondersteuningsvoorziening kan een wezenlijke aanvulling op het onderwijs- en ondersteuningsaanbod van de eigen school betekenen voor een kind. Scholen en ouders geven aan dat het in hoge mate bijdraagt aan het persoonlijk welbevinden en het ontwikkelproces van kinderen. Het merendeel van de ouders geeft aan dat er met de extra geboden ondersteuning in de voorziening sprake is van een passende oplossing voor hun kind.

Bijna de helft van de scholen ziet daarnaast dat zij met de deze voorziening voorkomen dat - bij gebrek aan andere passende oplossingen – leerlingen (vaker) versneld de basisschool doorlopen. Versnellen kan een adequate onderwijsinterventie zijn, mits goed beredeneerd en onderbouwd toegepast. Een aantal jaar geleden luidden de scholen voor voortgezet onderwijs in onze regio echter de noodklok en gaven aan dat steeds vaker zeer jonge leerlingen werden aangemeld. Er is stevig ingezet op professionalisering in het basisonderwijs en tegelijkertijd zijn de HB ondersteuningsvoorzieningen toegevoegd aan het regionale ondersteuningsaanbod. Sinds twee jaar zien we dat het aantal dubbel/meermaals versnelde leerlingen sterk terugloopt. We kunnen concluderen dat het in het basisonderwijs steeds beter lukt passend onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen te realiseren, zowel op de scholen als voor sommigen in de HB ondersteuningsvoorziening.

Het bijdragen aan de professionalisering van scholen en leerkrachten (van deelnemende leerlingen) vanuit de HB ondersteuningsvoorzieningen blijft een uitdaging. Hoewel de samenwerking vanuit de voorzieningen met leerkrachten overwegend positief wordt ervaren door scholen, lijkt dit zich nog niet direct te vertalen naar toegenomen expertise bij de leerkrachten. Ongeveer de helft van de scholen is tevreden over de mate waarin (vanuit) de voorzieningen wordt bijgedragen aan professionalisering door kennisdeling, een klein percentage uit hierover ontevredenheid en ongeveer een derde geeft een neutrale beoordeling van dit aspect. Ouders geven vaker aan hier geen goed zicht op te hebben. Er worden enkele concrete aanbevelingen door scholen gedaan op dit vlak, zoals het verstrekken van tips aan leerkrachten over het inplannen van de schooltaak vanuit de HB ondersteuningsvoorziening, het weekverslag vanuit de voorziening dat handvatten kan bieden voor de aanpak in de klas en het bieden van meer kennisoverdracht aan scholen. Wij zullen deze aanbevelingen ter harte nemen en onderzoeken hoe we ze kunnen betrekken bij/integreren in onze werkwijze.

De resultaten uit dit evaluerend onderzoek beschouwen wij als een groot compliment voor de kwaliteit van onze voorzieningen. Ondanks een roerig schooljaar in 2021-2022 waarin we te maken kregen met (opnieuw) een schoolsluiting als gevolg van een landelijke lockdown, personeelstekort en daardoor een opnamestop van enkele maanden, hebben de leerkrachten een waardevolle bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van veel leerlingen. Wij hopen in schooljaar 2022-2023 opnieuw bij te dragen en zullen intern onderzoeken hoe we voor de scholen van de leerlingen van (nog) meer betekenis kunnen zijn.